Сшиток 26. 15. падол. 1922.
Ціна 15ц. 10 за $1.25
ДО НАБУТЯ У ВСІХ КНИГАРНЯХ

Пірване дитя

Роберт Блюм

Ти спав, хлопче! Як називаєш ся?

— Так! Увязнили її й оскаржують о убійство твоєї дочки!

Гуґо відвернув очі — не міг знести сумного погляду Раймунда.

— В сій якраз справі приходжу до тебе, Раймунде! — сказав. — Я не думав, що ти вже знаєш про нещастє, яке стрінуло Лївію! Хотів я тебе про се сповістити й візвати, щоб ти дочку свою ратував!

Старший брат мовчки глянув на дідича. Ся нагла зміна було йому незрозумілою.

— Знаю все! — дальше говорив Гуґо. — Знаю, що Лївія того то нещасного вечера була у тебе, тому возьму тебе з собою, щоб ти посвідчив се в суді й тим доказав невинність своєї дитини!

Раймунд зворушений подав йому руку.

— О, даруй мені, Гуґо, що я міг тобі недовіряти! Тепер бачу, що нещастє тебе зовсім змінило! Ти вже не будеш тепер відпирати ся свойого брата, але допоможеш мені Лївію вратувати!

— Так є! — вишептав дідич, спускаючи очі в почутю провини. — Мушу бути при тобі, бо инакше тобі самому не повірять, що ти є моїм братом!

—Дякую тобі, Гуґо, що ти прийшов до мене! — промовив хорий зворушеним голосом. — Ся хвиля затирає в мойому серцю всяку ненависть та гнів до тебе! Колиб ти знав, яким щастєм наділяють мене твої слова!... Піду з тобою — не хочу більше думати про себе а лише про Лївію! Нехай мене посадять у вязницю за давну провину — знесу все терпеливо, коб лиш Лївія була вільною та щасливою! Моє кохане, бідне дитя!...

Але в одному ще впевни мене, Гуґо — приречи, що не оставиш без опіки моє бідне дитя, коли я сидітиму у вязниці, та що любов, яку ти мав колись для помершої своєї дочки, перенесеш тепер на Лївію! Впевни мене, що вона тепер знайде у тебе щирий приют, як в родинній хаті.

Не гнївай ся на мене, Гуґо, коли з тобою отверто говорити-му! Лївія не нарікала на тебе, але на личку у ньої були сліди болю коли говорила про тебе, з чого вношу, що не дуже щасливою була у твоїй хаті! Мене се дуже боліло, бо моє бідне дитя не має нікого на світі, крім те-

бе! Тоді моє серце корч стискав, Гуґо! Тоді я ненавидіз тебе й проклинав!

Але се вже тепер минуло! Нещастє тебе змінило! Ти не відпираєш ся мене, свойого брата, а я певний, що й для Лївії мати-меш тепер щире, батьківське серце!

— Так, Раймунде! — кликнув Гуґо, поспішно хватаючи його руку. — Лївія знайде щастє у моїй хатї! А тепер ходи! Не отягай ся! Я привів з собою слуг, щоб помогли тобі всїсти у повозку! Ходи за мною!

Стеттен підняв ся, але не був в силї втримати себе на ногах, так що дїдич мусїв його підтримати, щоб не впав.

— Нї, нї! — вишептав Раймунд. — Не можу її так оставити без одного слова на пращанє! Мушу заждати, доки вона не верне!

— Маєш на думцї ту женщину, що Лївію до тебе привела! — перебив йому Гуґо. — Пощо тобі ждати? Вже й так пізно і поки добємось до міста, буде вже вечер. Яб хотїв, щоб ми могли ще сьогодня увільнити Лївію.

Остаточно — додав, стараючись його переконати — можеш вернути сюди повозкою після увільненя Лївії й тодї забрати також сю жінку до нас.

Стеттен роздумував хвилю.

— Твоя правда! — сказав в кінцї! — не можемо зволїкати, бо вже пізно! О, Боже, колиб вже сьогодня я міг побачити Лївію свобідною! Булоб се для мене великим щастєм!

Замовк, — зворушенє не дало йому дальше говорити. По хвилї підняв голову і сказав до брата:

— Не можемо ждати доки вона верне. — Приїду за ньою по увільненю Лївії!

Всунув руку під братове рамя та за його допомогою поволи вийшов сходами на гору.

Поки ще однак оставив се місце, відвернув ся й ще раз обняв все сумним поглядом. Серце йому щось давило та якась тайна сила немов до місця його приковувала.

— Ходи, ходи, Раймунде! — напоминав його брат — думай про Лївію!

Се помогло.

Зітхнув й дальше пішов з братом.

Гуґо кликнув на слуг; вони підійшли та з обох боків хорого підтримували й осторожно повели дальше, але мимо сього йому дуже тяжко було дійти до повозки.

Коли нарешті всадовили його в повозці, Гуґо сів побіч нього. Юрко сів з переду, коні поганяти, Федько позаду, й повозка скоро покотила ся темною, тихою, лїсною доріжкою.

РОЗДІЛ LXXXII.

ГРІБ СЕРЕД ЛЇСА.

Тобі вдарив підкрадаючого ся за ним Паоля так сильно, що хлопець з диким криком впав на землю.

Користаючи із того, Тобі потягнув за собою перестрашену Ільону до того місця в лїсї, де ждали на них нарочно приготовлені конї.

Поки цигани, котрих крик Паоля збудив, прибігли до нього та очутили, Тобі із дївчиною були вже далеко.

Після довших допитів доперва вдало ся циганам дізнати від Паоля, що Тобі втїк із чужою дївчиною.

Доперва тепер доглянули брак двох коний і декількох циганів кинуло ся на вздогін за втїкачами.

Паольо настільки прийшов вже до себе, що хоч голова у нього дуже болїла, він міг враз із другими кинути ся навздогін. Зажерта ненависть до Тобіго додавала йому сил.

Цигани гнали живо, але нїгде не могли попасти на слїд втїкачів.

Нарештї знемоглись. Знеохочені, звільнили коний й рішили вертати в обоз.

Паольо був одиноким, що тому противив ся. Скреготав зубами й відгрожував ся товаришам за їх лїнивство й рішив ся одинцем дальше гнати.

Так вони розлучились.

Підчас коли цигани повільно вертали до обозу, Паольо гнав дальше.

— Вони таки не втечуть! — воркотів гнївно. — Мушу пімстити ся на ньому! Покажу йому, що перечислив ся.

Оглянув револьвер, що стремів у нього за поясом й стиснув коня ногами до поспіху.

— — — — — — — — — —

Тимчасом Тобі з Ільоною були вже здоровий шмат землї на переді. Гнали так скоро, що не могли навіть розмавляти з собою.

Тобі часто оглядав ся позад себе чи не догляне циганів — був же певний, що крик Паоля розбудив решту циганів, та що вони гнатись муть за ним, щоб відбити вкрадених коний.

Серце Ільони аж підскакувало із радости. Почувала ся тепер свобідною від ненависних циганів й мала надію позбути ся також й того нового опікуна. Думала вертати у Царгород й там шукати за Робертом.

Колиб не була заправленою амазонкою, булаб не видержала тої божевільної їзди.

Нараз зісунув ся зі сїдла мішок, що Тобі там привязав та з гуком впав на землю. Рівночасно кінь сполошив ся й Бог зна', що булоб стало ся, колиб його циган зручно не спинив.

Зліз відтак із сїдла й почав збирати розсипані із мішка річи.

Ільона спинила також свойого коня й цікаво глянула на розкинене добро.

Були там тинові чарки й тарелї, ножі й вилки та лискучі перли.

— Що хочеш із тим зробити та звідки се маєш? — питала цікаво.

Тобі тихо засміяв ся.

— Я крадьком взяв се із обозу, щоб спродати та мати гріш на житє. Маю за мало готівки, то-ж треба було сим способом забезпечити ся!

— А де-ж продаш се?

— Знаю вже де! Пів години їзди звідси є хатина Альтуніса, мойого приятеля.

Він завсїгди купує у мене й за все платить готівкою. У нього також переживемо декілька днів!

Ільона задрожала на саму думку про спільний побут

в одній хаті із тим хлопцем, перед яким ніхто не міг би її оборонити.

Тобі знова привязав мішок до сідла та в двійку поїхали дальше. Ільона звісила зажурену головку на грудь й роздумувала як би то висвободити ся з під опіки цигана, поки ще доїдуть до тої то хатини.

Якось знагла Тобі наближив ся до ньої, так немов догадував ся чогось. Обвів її горячим, повним подиву поглядом й чутливо та пристрасно шепнув до ньої:

— Тепер вже не потребуєш бояти ся старої Блянки! Бач, я дотримав свойого слова й увільнив тебе! Як довго нам гроший вистане, жити мемо весело, потім же якось собі пораджу — знаю ріжні штучки!

Глянув на неї й спитав:

— Чи хоч троха любити меш мене за се, що я тебе увільнив?

Дівчина здрігнула ся зі страху та обридженя й звернула на нього своє жахливе лице.

Що станеть ся із ньою, коли не вдасть ся її втікнути? думала. — Чи-ж се, що може зазнати від того хлопця, не буде ще о много страшнійшим, як знущаня старої циганки?...

— Не скажеш? — допитував Тобі, приписуючи се її несмілости. — Скажи мені бодай, як називаєш ся?

— Ільона! — шепнула.

— Гарне імя! Скажи мені, чи ти вже коли любила якого мущину?

Ільона стрепенулась й своє бліде личко звернула до цигана. В її очах блиснула рішуча постанова.

— Так, кохаю вже одного чоловіка, що також блукав із циганами і ми обоє вірно кохаємо ся! — говорила. — Страшне нещастє мене розлучило із ним й тепер сама не знаю чи він ще жиє, чи може його убили в Царгороді! Коли мені добра бажаєте, так відведіть мене до Царгороду, щоб я могла за ним пошукати.

Лице цигана захмарилось, а очи блиснули зловіщо. Присилував себе всміхнутись.

— Хто знає, чи любчик твій жиє ще та чи не забув про тебе! Ти не жури ся сим — є ще много других, що можуть тебе кохати!

Ільона почала плакати й хотіла його просити о милосердє.

Нараз Тобі затремтів й крикнув:

— Вперед! Не чуєш, що здоганяють нас! Втікаймо!

Так сильно при тім потягнув коня за уздечку, що кінь впав на коліна й скинув його з сідла.

Ільона, що пігнала вже далеко вперед, вернула ся, а побачивши свойого товариша на землї, зіскочила із сідла й похилила ся над ним.

— Чи ви тяжко потовкли ся? — спитала чутливо.

Він зойкнув із болю й підняв ся за її допомогою.

З трудом скочив на сідло, коли кінь підняв ся на ноги.

Обоє майже зовсїм забули, що втікали перед незнаним ворогом й тим більше було їх здивованє, коли знагла побачили наближаючого ся до них їздця.

Тобі пізнав, що про дальшу втечу не може бути й думки, тим більше, коли побачив спрямлене до себе дуло револьвера.

— Не рухай ся із місця, бо стріляти му! — крикнув їздець. — Га, ти драбе! Закрав добро із обоза й втікаєш із дївчиною? Невжеж ти думав, що я вже більше не піднесу ся із землї?

Через кілька хвилин Тобі непорушно вдивляв ся в ненависного собі противника.

Нараз вхопив за револьвер й колиб Паольо не доглянув був того, бувби на місци погиб.

Поки ще однак Тобі міг потягнути за курок, Паольо зручно мов кіт скочив до нього й витрутив збрую із рук.

Револьвер впав на землю й куля пролетїла побіч ніг Ільони, що з перестрахом на те все глядїла.

Тепер же Паольо грізно підняв свій револьвер проти Тобіго й скричав хрипливим голосом:

— Послухай мене! Тепер ти в моїх руках й можу тебе вбити, як того скаженого пса! Коли же поступати меш після моєї волї, то останеш при житю!

Після короткої мовчанки говорив дальше:

Знаю, що хочеш зробити! Думаєш продати Альтунісови вкрадені річи й за них жити з сьою дївчиною!

Я не дбаю, можеш сї річи попродати, але жадаю, щоб ти подїлив ся грішми зі мною! Їдь вперед, а не ду-

май втікати, бо вбю тебе мов пса якого!

Похилив ся, щоб підняти револьвер Тобіго, відтак знова скочив на сідло.

Тобі обкинув зненавидженого противника їдким поглядом, аж зубами заскреготав. Мусів однак зробити, як той йому приказав.

Паольо наближив ся тепер до Ільони й пожадливим та пристрасним поглядом обняв її цілу.

— Чи знаєш, чому то я так гнав ся за вами, кралечко моя? — шепотів чутливо. — Не думай, що мені ходило о який зиск. — Ні — мені ходило лиш о тебе! Я хотів видерти тебе із рук того простака, котрого ти чейже не моглаб кохати! Ліпше ходи зі мною! Поглянь — се все моє! — додав, вказуючи на тяжкий мішок. — Се щадив я через довгі літа й можемо із сим добре й вигідно прожити! Їдьмо на Угорщину — ти будеш моєю любкою й так жити мемо щасливо!

Ільона зойкнула із болю та гніву й горячі сльози поплили із її очий.

Якже тепер втікати, коли вже аж двох ворогів супроти її одної!...

Паольо не ждав на її відповідь, а дальше розмальовував ріжнобарвними красками будучність, яка її із ним чекала.

Тобі, їдучи вперед, чув те все а відвернувши злегка голову доглянув наповнений грішми мішочок свойого противника й зависно блиснув очима.

Бувби втік, але бояв ся кулї — а Паольо був знаменитий стрілець!

Також Ільона його придержувала. Її не оставив би в руках ненависного суперника за ніякі скарби світа...

Думаючи про мішочок із грішми, спустив в низ голову підчас коли Паольо горячо залицяв ся до Ільони.

Нараз Тобі гордо підняв в гору голову. Винайшов спосіб як відбити не лиш Ільону але також і гроші від Паоля!

Альтуніс мав йому тут допомогти.

Ось і станули вже перед його хатиною.

Скачи з коня та перший входи! — приказав Паольо.

Тобі заскреготав зубами, мусів однак зробити після його приказу. Зіскочив із сідла і, привязавши коня до

дерева, штильгукаючи увійшов до хатини.

Тимчасом Паольо також зіскочив із свойого коня й приближив ся до Ільони, що мов дурманом була повита.

— Ходи, моя любко! Звільню тебе від Тобіго й будеш моєю! — сказав горячо. — Чого-ж так трясеш ся, чи змерзла може? Ходи до теплої кімнати!

Обняв її й на руках зніс її з коня, поки ще змогла оборонити ся.

Ільона стріпоталась й вирвалась із його обнять та зі сльозами в очах кликнула:

— О, Боже! Чого ви хочете від мене? Що я вам зробила? Пустіть мене, нехай верну в Царгород, щоб там свойого судженого шукати. Я вмру тут із жалю й туги за ним!

Заломила руки й благаючими очима глянула на нього.

— Ні, ні! Се вибий собі із голови! — сказав, заперечуючи гнівно головою. — Не вернеш до Царгороду, а підеш зі мною. Так гарної дівчини, як ти, годі знайти де-будь на вулиці! Ходи в середину, бо тут зимно!

Тимчасом Тобі постукав у двері, щоб їх втворити, а тоді увійшов до середини.

На порозі приймив його якийсь старий мущина, якого лице зраджувало не-аби-якого гільтая. Коли заглянув циганчука із мішком, хитро всміхнув ся.

— Ага, Тобі, се ти? Чому-ж так пізно? Я вже спав!

— Ходи скоро до середини, маю з тобою дещо поговорити.

Коли увійшли, Тобі почав придавленим голосом:

— Тут, на дворі, є чужа дівчина — я вкрав її від Блянки — вона приучувала її до жебраня.

Паольо, що також залюбив ся в ній, дігнав мене й витрутив мені з рук збрую. За се мушу йому відплатитись, Альтунісе! Опісля даш мені за сей мішок 200 п'ястрів, але на разі закопай його в землю, щоб вони не вкрали, знаєш там коло каменьоломів, під старою смерекою. Намов Паоля, щоб ще сьої ночі пішов зі мною до каменьоломів! Про решту я вже самий подбаю а ти на сьому добре заробиш!

Старий прислухував ся йому з зацікавленєм й хитро підсміхав ся.

— Розумію, Тобі! Хочеш при тій нагоді Паоля...

— Пст, чоловіче, тихше говори! — жахнув ся Тобі. — Паольо може кождої хвилї надійти!

Якраз втворили ся двері й до середини увійшов Паольо з Ільоною.

Входячи зачув слова Альтунїса, але не зрадив того по собі. Приступив до хазяїна й спитав коротко:

— Чи можете знайти теплу кімнату для дївчини?

Старий із подивом глянув на Ільону.

— Розумієть ся, Паольо! Зараз може мати кімнату! Ходи дївчино за мною!

То сказавши, показав на двері до сусїдньої кімнати.

Ільона поблїдла й затремтїла цїлим тїлом. Бояла ся Альтунїса так само, як і обох циганчуків, й кімнату сю вважала як свою вязницю.

— Ходи! — сказав Паольо, й потягнув її за собою.

Підчас, коли старий Альтунїс поправляв в печі вогонь, Паольо нахилив ся до Ільони й шепнув її до уха:

— Не довіряю їм обом! Незабаром будемо мусїли вибратись із відси.

Ільона на се нїщо не відповіла — впала на крісло й закрила лице руками.

— Дай троха вина, Альтунїсе! Дївчина змучена їздою! — сказав до старого.

Хазяїн кивнув головою й незабаром вернув із фляшкою вина під пахою.

— Пий любко й спічни! — заохочував її Паольо. — Се тобі поможе.

Ввічливо кивнув до ньої головою й вийшов зі старим до гостинної, де Тобі, зморщивши чоло, свій страшний плян обдумував.

— Но, Тобі, чи ти вже порозумів ся із Альтунїсом? — спитав Паольо, приступаючи до нього.

— Ще нї! — відповів запитаний й почав із мішка річи на стіл викладати.

— Що даш за се, Альтунїсе? Поглянь, які дорогі річи тут маєш!

Альтунїс оглянув їх й почухрав ся в голову.

— Гм! Добре то, але я до сього не хочу брати ся, Тобі! — сказав. — Перед трома днями тільки що закра-

ли в мене повну комірку дорогих річий. Навіть не знаю, де-б я міг се тепер заховати!

Куплю те все у вас, але під сим лиш услівєм, що ви його поблизько закопаєте. Так бодай буду мав спокій та при нагоді свобіднього часу буду міг вивозити по троха до міста, без страху перед тими проклятими злодіями!

— Гм, й се можемо зробити! — воркнув Тобі. — Але чи є тут поблизько яке догідне місце?

— Так, маю таке місце — не раз я там вже ховав всякі річи. — Звідси буде яких сто ступінів, там де то самотинцем росте стара смерека, ось недалечко каменьоломів! Коли сї річи ще сьої ночі там закопаєте, то дам за них 150 п'ястрів!

Паольо затремтів і в очах у нього зловіщий вогник засвітив. Тепер він вже прозрів цілий плян Тобіго. Змовив ся зі старим й оба рішили, щоб серед ночі закопувати річи й при сій нагоді позбути ся його.

Мимоволї затиснув кулак, але своєї злости на зверх не зрадив.

— Сто пятьдесять п'ястрів! — обурив ся Тобі. — Що говориш чоловіче. Так радше ми назад се заберемо, чи не так Паольо?

Сей байдужо кивнув головою, хоч в серединї в ньому кипіло.

— Кількож вам дати за се? — спитав Альтуніс. — Другий і того би вам не дав!

— О, ми їх і без тебе спродамо! — кликнув знова Тобі. — В послїднє питаю тебе: Даш 250 п'ястрів?

— Нї, бо за такі гроші я самий не зможу їх продати! Даю 200 п'ястрів! — воркнув, позїваючи. — Але се лиш під сим услівєм, що закопаєте те все під старою смерекою! — докинув хазяїн.

Паольо спустив очи, щоб не зрадити себе.

— О, драби! Та-ж Альтуніс занадто хитрий та підозріваючий, щоб їм довіряти річи, за які майже вже заплатив! — думав, але рішив ся на позір впасти в їх пастку, а при тім на все мати втворені очі.

— Як хочете! — зітхнув знова недбало. — Хоч не маю охоти бути грабарем скарбів, але зроблю се під услівєм, що крім половини гроший віддаш менї ще й дївчину, Тобі!

— Добре — хай і так буде! Чейже мушу пристати на твоє домагане!

А при тім так ненависно з під ока глянув, що Паольо аж задрожав.

— Ходім сейчас! — сказав піднимаючись. — Де гроші, Альтунісе?

— Доперва як вернете! Скорше ні! Чейже ви оба моглиб...

Скрегочучи зубами, оба згодили ся на се.

Тобі з хазяїном вийшов по рискалї й при тій нагоді закрав ся до Ільонинoї кімнати.

Застав її непорушно сидячою на кріслї. Навіть не порухала вина.

— Вийду із ним на короткий часок, а коли верну, будеш вільною від нього! — шепнув Тобі. — Тодї вже ніхто не перешкаджати ме нашому щастю, моя дорогенька! Тодї мемо жити і вживати!

Пристрасно потягнув її до себе, опісля скоро вибіг із кімнати.

Ільона жахливо глянула за ним.

— Боже милосерний! — зойкнула. — Коли він самий поверне, то вже більш поратунку не буде для мене!

І майже без свідомости впала на крісло.

За хвилю пізнійше вбіг Паольо до її кімнати, а коли спостеріг її трівогу, сказав потішаючи:

— Не обавляй ся, моя галочко! Незабаром вже буду з тобою а Тобі вже ніколи не зайде тобі в дорогу!

Глянув на неї й спитав:

Чогож ти така блїда, любко? Напий ся троха вина й розігрій свою кров! Се тобі придасть ся, коли верну!

Хотів її поцілувати, але вона з криком вирвалась йому. Вибіг, на порозї ще гукаючи: до побаченя!

Ільона в страху дивилась за ним.

Знала, що між ними тепер буде завзята борба на житє і смерть, а котрий живий верне, той возьме собі її в нагороду.

Шо-ж тут поможе її плач та нарікане? Чи не залежала тепер від ласки й неласки їх обох?

Підчас коли Ільона на колїнках молилась й просила Бога о поміч, оба циганчуки ладили ся до своєї нічної

виправи. Кождий із них думав що се послідна година житя суперника й духом оба раділи із своєї побіди.

Кождий із них мав рискаль, а Тобі йшов з ліхтарнею вперед.

Йшли мовчки, кождий занятий убійчою думкою, Паольо ніс мішок, але не спускав очий із того другого.

Тобі постановив вдарити противника рискалем по голові, коли той при копаню похилить ся в долину.

Паольо же укладав собі стрілити в Тобіго з револьвера і так позбути ся його.

Тобі вже радів повною мошонкою Паоля, а крім того сподівав ся загарбати ще ту сотку за продані річи, не — і дівчину! Ліпшого інтересу не міг вже зробити! Взяв новий рискаль з острими краями, щоб тим певнійше своє убійче діло доконати.

Чим близше були до своєї мети, тим живійше товкли ся їх серця. Кождий з них був певний побіди.

Вже з далеку бачили стару смереку, що в темноті наче той опир піднималась в гору.

Наближала ся рішаюча хвиля!

Паольо всміхнув ся злобно, поглядаючи на Тобіго, що ставляв ліхтарню так, щоб її світло падало якраз на бажане місце під смерекою.

— Так, тепер можемо зачинати! — кивнув на позір свобідно на товариша і взяв рискаль у руки.

Паольо положив мішок на землю і звільнивши збрую в поясі, також вхопив за рискаль.

— Тут найдогіднійше місце! — сказав Тобі й почав копати, з під ока споглядаючи на товариша.

Паольо отягав ся. Щоб однак не розбудити підозріня, пішов за почином Тобіго й також взяв ся копати.

Тепер наступила хвиля страшного напруженя для обох. Серця їх товкли ся а кождий із них виглядав догідної хвилї, колиб другого міг повалити.

Паольо вже кілька разів сягав за пояс, кілька разів також Тобі хотів підняти рискаль, але все чуйний погляд противника спиняв їх.

Кождий із них копав яму з тою думкою, що вона буде гробом для другого. Стояли так напроти себе, мов дикі звірята, готові кинути ся на свою жертву.

Краплї поту виступили їм на чола, очи дико блисті-

ли а волос їжив ся на голові. Руки їх так горячково тряслися, що рискалів в руках не були в силї добре втримати.

Викопали вже досить глубоку яму, що лежала межи ними наче втворений гріб, готовий поглинути свою жертву.

Паольо перший опустив рискаль. Був наче спаралїжований.

— Досить вже того копаня! — сказав.

— Ха, ха! — зареготав ся Тобі. — Яма вже так велика, що й чоловік би в нїй змістив ся!

Хвилю стояли сперті на лопатах, вдивившись в себе.

Тепер знав Тобі, що Паольо прозрів його плян. Знав також, що він вижидає лиш відповідної хвилї, щоб його застрілити, а він самий — не мав нїчого більш до оборони, як лиш свій рискаль.

Він, значить, мусів тепер його зачепити, бо инакше пропаде. В його голові мигнула чортівська думка.

Перед ним лежав чорний гріб й ждав на свою жертву...

РОЗДІЛ LXXXIII.

СМІЛИЙ РАБУНОК.

Почувши за фірткою міровий хід сторожі, Блюм, разом із другим вязнем, знова сховали ся поза муром.

Блюм сягнув вже по свій ніж, але Льоля положила свою руку на його рамени й благала його, щоб нерозважністю своєю не попсував можливости втечі.

— Насильством тут нїчого не вдіємо! — шепнула, — бо хочби сторожа сама не могла дати собі ради із нами то наробить крику й другі збіжуть ся на поміч.

Признали, що вона добре говорила, але як тут собі порадити?

Льоля розглянула ся по подвірю. Всї вікна були тем-

ні, а лиш в одному блистіло слабе світло. Догадала ся звідки се походить.

— Ходіть, ходіть! — шепнула. — Може найдемо який другий вихід!

Се сказавши пішла вперед в напрямі того освітленого вікна. Було воно так низько, що могла була заглянути у нього.

Надармо однак заглядали і Льоля і Блюм — нікого там не було видно.

Не говорячи нічого, приступила до дверий освітленої кімнати й осторожно їх втворила.

Блюм увійшов за нею, а другий вязень остав на сторожі.

Увійшовши до тої кімнати, побачили двері, що вели у другу кімнату. Льоля втворила осторожно й ті двері, а Блюм йшов за нею, з рукою спочиваючою на ножи, щоб не дати ся несподівано заскочити.

В кімнаті було темно й Блюм засвітив сірник, щоб в ній розглянутись.

Нараз Льоля крикнула з радости — знайшла се, за чим шукала.

На стіні кімнати висіли два убраня вязничних урядовців.

— Принеси скоро світло з другої кімнати! — шепнула Льоля — і замкни двері за собою!

Блюм зробив, що вона приказала, а потім після її приказу здіймив зі стіни два убраня.

— Вберім ся! — сказала. — Сторожі вважати нас будуть за урядників й пропустять нас!

Блюм вдоволено махнув головою. Після хвилї однак засумував ся і сказав:

— Але нас є троє? Що зробимо з тамтим?

— Не бій ся! — всміхнула ся Льоля. — Ось я тут буду перебирати ся а ви оба йдіть назад до келії та здійміть убранє з одного із спутаних урядників. Се буде убранє для третого!

Блюм здивовано глянув на неї.

Аджеж се робити було дуже небезпечно! Дуже легко міг хтось стрінути їх!

Льоля запримітила його нерішучість.

— Наколи кого стрінете — сказала — то мусите

боронити ся! Тільки не вживайте револьверів! Ножем й кулаками можете дати собі раду із кождим.

Спішіть ся однак — добавила — чим скорше втікнемо, тим ліпше для нас!

Блюм вийшов й розповівши товаришеви о що ходить, оба пішли скоро на гору й без перешкод дістали ся до келії.

Спутані урядники зі страхом глянули на них. Лиш один із них був так високий, як Блюма товариш й лиш його убранє могло на щось придати ся.

Для більшої безпеки примкнули двері, приступили близше й вклякнули перед тим урядником, нічого не кажучи, що його страх ще побільшило.

Потім, недавний ще вязень почав його розпутувати, підчас коли Блюм стояв над ним грізно, з піднесеним ножем, щоб дати поміч, колиб той ставляв опір.

Здійми із нього жупан та шапку з голови, а пізнійше знова звязали й на давне місце положили.

Вже в сінях вдягнувсь Фелікс Гартман — таке було назвиско вязня — в жупан та наложив турецьку шапку і з Блюмом вернув до Льолї, що тимчасом також вже перебрала ся, своє жіноче убранє зручно мужеським прикривши.

Нарештї перебрав ся також і Блюм, та після кількох мінут всї вже були готові до відходу.

Гартман оставив ще на столї записку до урядника, якому забрав убранє, запевняючи його, що пізнійше зверне. Маючи на собі убранє висшого урядника, пішов вперед.

— Свій ніж тримай під рукою, Блюм! — остерігала Льоля. — А ви, Гартман, бийте, коли буде потреба, а тільки в остаточному разї стріляйте!

Гартман втворив фіртку й перший вийшов. За ним висунула ся Льоля враз з Блюмом. Її серце товкло ся напрасно.

Але сторожі не було на вулиці. Стрівожили ся на хвилю, думаючи, що сторожа сидить десь в засїдцї, але скоро отрясли ся з того й живо пішли дальше.

Мали ще декілька ступінів до вутла вулиці, коли позад себе почули накликуваня сторожа.

— Вийми ножа, Роберте! — шепнула дївчина.

Гартман відважно приступив до наспіваючого за ним жовніра й крикнув на нього, хоч той вже й так немало настрашив ся, побачивши його убранє:

— Ти спав, хлопче! Як називаєш ся?

Стрівожений жовнір вибовтав своє назвиско.

А де другий? — знова остро спитав.

— Не знаю, пане, він певно також спить! — вистогнав застрашений жовнір.

— Приведи його сюди! — приказав Гартман.

Жовнір вернув до храпаючого під муром вязниці другого сторожа а розбурхавши його, вернув разом із ним на місце, де оставив був того урядника.

Надармо однак за ним оглядались — всї три пропали без слїду...

Після пів години були вже далеко від вязниці. В якихсь старих мурах зложили своє турецьке убранє й під проводом Гартмана, що в Єрусалимі був добре знакомий, увійшли до якогось готелю.

Другої днини якийсь хлопець назад приніс убраня урядників до вязниці, не міг однак сказати, хто його післав. Сї річи дістав від якогось пана на вулиці, й він йому приказав сюди їх принести.

Гартман радив опустити місто а Льоля й Блюм остаточно не мали нїщо проти того.

В хвилю, коли Блюм у вязниці пізнав Льолю, пробудило ся в ньому давно обридженє до ньої, хоч він не показував того по собі, й взагалї не міг супроти ньої нї з одним прикрим словом виступити.

Він же так богато завдячував її — вона-ж в пустинї житє йому вратувала а тепер з вязниці освободила!...

А однак навіть її виду не міг знести. Не міг також погодитись з тою думкою, що мавби при нїй остати й зовсїм поважно застановляв ся над тим, як би то втїкнути від ньої!

Другої днини повідомив їх Гартман, що вибираєть ся з другими прочанами до Єрихону, Назарету та Бейруту й радив їм також прилучитись.

Блюм пристав на се, але хмара що пересунула ся по його лиці не уйшла незаприміто перед уважливим оком товариша.

Спитав Блюма яка сьому причина, а циган, відчуваючи потребу звіреня ся, розповів йому цілу історію про Льолю та її пристрасть до нього.

Додав також, що помимо відрази, яку відчуває до ньої, не може також забути скілько їй завдячувати мусить й тому не може прогнати від себе настирливої циганки.

Гартман прислухував ся тому з увагою й глубоко задумав ся.

Що тут з нею зробити? Не хотів її брати із собою, бо за много клопоту булоб в часї подорожі а тут Блюм також не міг рішити ся, щоб її тут оставити. Так дуже тяжко було те все погодити.

Нараз прийшла йому добра гадка. Хотів вже Блюмови про те розповісти, але здержав ся, обавляючись, що Блюм на се не згодить ся й тим самим його замір піде на марно.

— Нема ніякої ради — сказав — не остає нам нїщо иншого, як лиш із собою забрати. Може по дорозї найдеть ся нагода, щоб позбутись її!

Блюм нїщо на се не відповів.

Дотепер ще між ним а Льолею не було навіть згадки про будучність. Очевидно обоє старали ся се виминати.

Блюм постановив не згадувати про давнїйші часи, щоб себе не розятрити й не забути при тому про вдячність яку винен був Льолї.

Перед його увагою не уйшло також се, з яким захопленем дївчина йому приглядалась і знав, що пристрасть її при першій зараз нагоді на ново розгорить ся.

Так він чув ся дуже вдоволений, що другої днини мали вибирати ся в дорогу, бо припускав, що сим охоронить ся перед частим перебуванем лиш у двійку з Льолею.

В годину пізнїйше Льоля увійшла в Гартманову кімнату.

— Льолю — сказав він до ньої — знаю приблизно, що було межи тобою а Блюмом, бо він менї розповів про се. Завтра вибираємо ся в дорогу до Мекки. Значить, ти тепер знаєш куди ми вибираємо ся, хоч він із тим скриваєть ся перед тобою. Лиш не говори, що знаєш се від мене, бо я не хочу у ваші справи мішати ся. Коли-ж по-

тім стрінеш ся з нами, то нехай він думає, що се так ненарочно стало ся.

Льоля бистро глянула йому в лице.

— Чи Блюм... сказав вам, пане, що мене... не хоче брати з собою?

— Ні, ні! Сказав мені, що відчуває велику вдячність для тебе за се, що ти для нього зробила! Може не скаже тобі, що без тебе хоче дальше їхати, але певно опустить місто, не сказавши тобі про се попереду! Не дай однак пізнати по собі, що знаєш, куди вибираємо ся.

Льоля кивнула головою.

— Не зраджу нічого! — сказала і вийшла, щоб не стрінутись із Блюмом.

Льоля мешкала в малій хатині позаду великої хати де жили Блюм і Гартман.

Після вечері, яку звичайно споживали разом, Гартман, що був в незвичайно доброму гуморі, замовив фляшку вина й запросив Льолю й цигана, щоб разом із ним випили.

Сиділи так в трійку при малому столику, а Гартман розказував про всякі свої пригоди.

Учив ся медицини, впав при іспиті, залюбив ся в якійсь каварняній балетниці, втік із ньою, став акробатом, опісля учителем й після довгої мандрівки дістав ся до Туреччини та Єгипту.

Вони обоє так уважно заслухали ся в його оповідане, що не спостерегли як Гартман всипав у свою шклянку якогось порошку, а відтак заміняв її за Льолину шклянку.

Хоч як був занятий своїми спогадами, то все-ж таки спостеріг, що Льоля була дуже змученою. Вона з початку опирала ся тому, врешті вихилила шклянку до дна і сказала:

— Чую ся дуже змученою й хочу положити ся!

Попращала ся й вийшла.

Оба товариші остали ще при шклянках, потім також розійшлись до своїх кімнат.

Около півночі схопив ся Гартман й почав убиратись. Переконавшись, що Блюм спить, виймив з під своєї подушки фляшечку із якимсь плином й хустину й по сходах збіг на долину.

Наляв того плину на хустину, відкинув десь у закуток фляшину й наближив ся до хатини, де мешкала Льоля.

Осторожно втворив двері й запалив свічку, що тим безпечнійше міг зробити, що на вікно була спущена заслона.

Льоля лежала таки в убраню. Заснула, видно, так як змучена впала на ліжко.

Гартман похилив ся над нею й всміхнув ся.

— Знамените було вино! — але се ще ліпше й певнійше поділає!

Витягнув звогчену хустинку й накрив нею її лице.

Льоля зітхнула, не втвираючи очий, й відвернувшись на бік дальше спала спокійним сном.

Через хвилю Гартман вижидав ще, опісля здіймив хустину й сховав її в кишеню. Відтак згасив світло, втворив вікно, щоб дивно одурманюючий запах вийшов з кімнати, і взявши Льолю в свої рамена, вийшов на подвіре.

Заніс її до прилягаючої до хатини стодоли, а звідтам до комірки закиданої всякими старими річами; там положив її на канапу й накрив коцом.

Зробив се все на потемки, що було доказом, що добре знав де що тут стоїть.

— Так ми позбули ся її! — шепнув. — Коли пробудить ся, будемо вже за горами, а й домашні не так скоро її знайдуть.

В кілька хвилин пізнійше вийшов й на вспиньки закрав ся назад до своєї кімнати.

Коло шестої години рано схопив ся Блюм й розбудив також кріпко сплячого Гартмана.

В годину пізнійше мали вибрати ся в дорогу. Зійшли на долину до гостинної. — Льолї там не було.

— Вона певно ще спить! — сказав Гартман здивованому Блюмови. — Йди до неї й скажи, що вже час! Коли хоче, нехай іде з нами!

Блюм побіг до хатини, але її кімнату застав порожною а вікно широко втворене.

Вернувши, спитав хазяїна чи не бачив її, але нїхто із домашних не знав що про неї сказати.

Зближив ся до Гартмана, щоб із ним порадити ся, що дальше робити.

Нараз Гартман нервово зловив Роберта за рамя й аж підскочив зі страху.

— Там — там — дивись через вікно, Блюм! Чи не видиш там тих трох наближаючих ся Турків? До чорта! Се-ж старий вязничний сторож, котрого ми колись то спутали! Звідки він може знати, що ми тут? Гляди, Блюм, він прямо сюди йде! Ми хиба страчені!

І Блюм здрігнув ся, коли пізнав лице старого сторожа.

Звідки він міг дізнати ся, що вони тут?

Але що йому з того, хоч би знав? — Гартманова правда — оба були страченими!

— Ходи, ходи, можемо ще втечи задними дверми! — сказав Гартман й вибіг з кімнати.

Блюм побіг за ним.

— Що буде з дівчиною? — спитав. — Не буде навіть знати, де ми поділи ся.

— Ат, до мари з дівчиною! Чи-ж задля неї мають нас знова увязнити? — сердив ся його товариш. — Про мене однак — біжи ти по річи, а я тимчасом оставлю картку в її кімнаті, щоб знала де має нас шукати!

А тепер в дорогу! — крикнув. — Не маємо часу до страченя! Чекати му на тебе коло виходу!

Блюм побіг сходами на гору, Гартман же тільки всміхнув ся коли переходив попри вікно пустої Льолиної кімнати.

Після кількох хвилин зійшли ся при фіртці й вибігли на вулицю.

Тимчасом увійшли Турки — вязничний сторож з двома жовнірами — до гостинної.

Коли хазяїн вийшов їм на стрічу, сказав старий:

— В твоїй хаті перебуває хлопець, зветь ся „Сагиб"! Заведи нас до нього!

— Помиляєш ся! — відповів спокійно хазяїн. — Не знаю такого чоловіка!

Сторож виймив із кишені записаний листок і сказав:

— Читай, коли взагалі вмієш читати!

Хазяїн взяв до рук поданий папір й прочитав ось що:

„Наколи вам ходить о того хлопця, що минувшої ночі освободив двох вязнів, спутавши сторожа й двох урядників вязничних, то можете його знайти в заїздному домі поза церквою — зветь ся Сагиб!"

Не було під сим ніякого підпису.

— Не знаю ніщо про хлопця з таким іменем! — відозвав ся хазяїн. — Коли однак хочеш, то можеш мій дім перешукати, пане!

Сторож дійсно забрав ся перешукувати дім.

Хазяїн не дуже тим журив ся. Мусів гостям своїм услугувати а був певний, що того хлопця у нього нема.

Не знав, що сей хлопець — то була Льоля, за якою шукали.

Після години може після того вернув сторож із жовнірами. Їх пошукуваня показали ся безуспішними.

Один із жовнірів, хоч заглянув до стодоли, то був за лінивий, щоб її добре перешукати а в комірчину навіть не заглянувши, вернув й сторожеви сказав, що там нікого не було.

Старий Турок казив ся зі злости, що так дав ся вивести в поле й цілий свій гнів вилляти хотів на хазяїна, загрожуючи йому, що його покарають, наколи хлопець дійсно у нього перебував.

— Чейже я вам, пане, казав, щоб ви шукали! — відповів хазяїн супокійно. — Я-ж бо знав з гори, що хлопця не знайдете, бо його не знаю. Зрештою я зовсім тим не турбую ся, як називають ся люди, що у мене мешкають —коб лиш платили!

Старий Турок відійшов враз з товаришами, ще раз гнівливо глянувши на хазяїна.

Тимчасом Гартман із Блюмом скоро перебігли вулицями міста аж до місця збірки прочан.

Коло брами св. Стефана представив ся їх очам прекрасний вид.

Звичайно пусте місце нагло змінило свій вигляд. Роєм снували ся Сирійці, Вірмени, Турки й Араби прибрані то богато, то убого. Були там також Анґлійці, Французи, Німці й Американці, що тут збирали ся, щоб пізнати Святу Землю.

Після чверть години ціла та маса людий рушила з місця й аж тепер доперва Блюм відітхнув свобіднійше — тепер доперва почував себе безпечним.

В духу дивував ся супокоєви та студеній крови свойого товариша. Зовсім навіть не прочував, що то самий Гартман ту записку вислав до вязничних урядників й

подав їм вістку про присутність Сагиба в гостинниці.

Сей хитрий чоловік знаменито свій плян обдумав. Знав, що вони зараз надійдуть, щоб за Сагибом шукати а коли їх через вікно побачив, настрашив Блюма, що вони певно за ними слідять.

В сей спосіб вдало ся йому зрушити Роберта до втечі, до якої в инший спосіб не давби ся намовити. Инакше бувби ніколи не вибрав ся в дорогу, не переконавшись найперше, що стало ся із Льолею.

В сей спосіб позбули ся дівчини. Льолї же не могло ся нїщо злого стати, бо заспав її бодай на яких два днї, а відтак ще сховав її так, що напевно не зараз моглиб її відшукати.

Коли пробудить ся й побачить, що Роберта нема, піде в напрямі до Бейрута й, річ природна, там їх не знайде!

Що пізнїйше станеть ся з ньою, про се зовсїм не думав.

Блюм і Гартман були на самому кінцї походу та йшли пішки враз із другими біднїйшими прочанами, підчас коли богатші їхали на конях, на ослах або також на верблюдах.

Великодний тиждень є для магометан так само святочним як і для християн. В той час вони ходять на прощу до святих місць, а одним із тих є „Гріб Мойсея", положений яких вісїм миль (европейських) від Єрусалиму, а який магометани дуже почитають.

Незабаром увійшли в дуже дику й гористу околицю. Дорога була для всїх утяжливою а особливо верблюдам було дуже тяжко по збочах гір сходити.

Дальше троха перед ними розтягнув ся гірський ланцух Моаб, із шпилем Небо, звідки колись Мойсей оглядав „обіцяний край", до якого однак не мав ввійти живим.

Недалеко із відтам була ріка Йордан. По правій сторонї мали Мертве море, а перед собою врожайну колись рівнину Єрихону, яка тепер була пустинею.

Тою дорогою йшов Ісус Навин, ведучи Жидів, по смерти Мойсея. В тому місцї також Ілія на вогненому возї підняв ся на небо.

Недалеко із відтам піднимала ся висока гора Ква-

рантанія, на якій після давного переданя, чорт кусив Ісуса Христа, після сорокдневного посту.

Підчас того походу стрічали більші й менші відділи Бедуїнів о хмарних та хижацьких лицях.

Як вже колись згадувало ся, часто розділюють ся каравани й походи прочан й аж доперва після певного часу сходять ся разом.

Так і тепер, гурток Анґлійців й Американців із другими пішими прочанами приостав далеко по заду головного походу. Родина Американців складала ся із старшого мущини, його дочки та послугача. Блюм й Гартман також пристали до них.

До того відділу наближив ся гурток Бедуїнів о дуже грізних виразах лиця й поставах.

Старий Американець подав їм через послугача троха гроший й сховав набиту грішми мошонку назад у кишеню.

Бачили се Бедуїни й на вид таких богацтв блиснули їх очи. Взяли подані слугою гроші й отягаючись відійшли від них.

Не уйшло се перед пильною увагою Блюма.

Коротко перед заходом сонця, розложено шатра. Анґлійці були дуже змучені й рішили спочати.

Американець однак, котрий знав, що недалеко із відтам було жерело, зачаток потічка Еліза, хотів й се побачити. Не зсідаючи навіть із коня, поїхав туди з дочкою та послугачем. Прилучилась до них також одна Анґлічанка, що була троха старшою від його дочки.

Блюм й Гартман радо приняли запрошенє якогось старшого Турка, який їх запросив до свойого шатра на супочинок. Пізнались в часї подорожі й дуже подружились із ним.

Гартман помагав йому в приладженю вечері, Блюм за те вийшов перед шатро й приглядав ся живому рухови серед прочан.

Нараз заглянув Бедуїна, якого лице видалось йому дуже знакомим. Приглянувшись йому близше, пізнав, що був се один із тих, що попереду від Американця гроші дістали.

Блюм не спускав його з очий й запримітив, що той уважно щось підслухує.

Незабаром з межи гір дав ся чути дивний голос — щось немов крик шакаля. На сей звук Бедуїн в задумі звернув ся в сторону гір.

Приглядаючись йому дальше, Блюм запримітив ще другого Бедуїна, що десь висунув ся з якогось провалу й живо почав із тим першим розмавляти. При сьому часто показували то на табор, то на місце, з якого попереду дав ся чути голос.

Мимохіть прийшов йому на думку напад Бедуїнів в пустині перед Єрусалимом й сильний несупокій його обняв.

Може й сї Бедуїни схотять на них напасти? Супроти великого числа прочан булоб се незвичайно сміле підприняте — але що-ж иншого вони мали на меті?

Нараз всміхнув ся Роберт. Пощо було йому ломити собі над сим голову й уявляти собі опирів?...

А однак — не міг позбути ся тої думки! Пригадав собі їх погляди, коли то ззирали ся на мошонку Американця й зараз почав думати чи вони не збирають ся напасти на нього!

Що иншого мав робити сей Бедуїн так пізно поблизько табора та що мав означати сей голос з поза гір?

Так роздумуючи він все підглядав їх й добачив у віддалї много Бедуїнів, а всї на конях, до яких й сї два тепер наближили ся.

Блюм сильно знервував ся тим. Видалось йому тепер певним, що вони завзяли ся на Американця. Вони мусїли бачити, як він відділив ся від решти каравани й післали тепер того хлопця на звідини.

Не надумуючись довше він зараз вернув до шатра Турка й викликав Гартмана. Розказав яке підозрінє має й додав, що хоче випередити Бедуїнів й остерегти Американця перед ними.

— Чи ти здурів? — кликнув Гартман. — Звідки ти можеш знати, що ся банда збираєть ся на нього? А остаточно, що нас се обходить? Нехай кождий стереже власної шкіри! Я не думаю своєї задля когось наражувати!

Блюм на се сказав:

— Так я самий піду! Коли я помилив ся, то тим ліпше! Коли-ж се правда, то вратую житє старому, безборонному чоловікови, котрому слуга й ті дві женщинї не

много допоможуть! Поглянь там, межи гори... чи бачиш сї тїни? Я-б з тобою заложив ся, що вони нїщо доброго не ворожать!

Взяв з шатра кріс й перевісив через плечі.

— Йду з тобою! — сказав Гартман.

Блюм вдоволений кивнув головою й разом вийшли із шатра.

Потемнїло вже й Бедуїнів десь не стало.

Знали вони дорогу до жерела Елїзи, бо чули як Американцеви про се розповідали. За годину могли там бути — але Бедуїни на конях...

І Гартман вже також про се подумав.

— Мусимо постарати ся о конї! — сказав. — При кінцї табору я бачив декілька коний. Возьмемо двох на часок.

Дійсно, може яких 50 ступінїв від табору стояли конї під малою сторожию, яку доперва на ніч зміцнювали.

Осторожно наближили ся до того місця, але коли вже були близько коний, звірята почали непокоїти ся.

Помимо сього однак відвязали двох коний. Блюм й Гартман відступали тепер звільна, кождий ведучи свойого коня.

Нїхто їх не доглянув. Іржанє коний заглушив гамір в таборі. За хвилю були вже зовсїм безпечні.

— Вперед! Вгору! — гукнув Блюм притишеним голосом.

В слїдуючій хвилї скочили на коний таки без сїдел та коців й пігнали здовж рівниною.

— — — — — — — — — —

Їдучи поволи, Американцї враз з Анґлїчанкою, осягнули цїль своєї прогульки — в три чверти години доїхали до жерела Елїзи.

Проїхали місцем, де колись пишав ся Єрихон, а з якого тепер ледво незначні слїди остали.

Ось їхня цїль.

З землї весело журчало жерельце, кругом якого розлогі дерева рід альтани утворили, так немов хотїли його чисту водицю накрити дахом із зеленї.

Було се на причуд гарне місце — так чарівне, що новоприбувші очий від нього не були в силї відорвати. Рішили через хвилю при озері відпочати поки вернуть до табора.

Послугач, що їхав конем, відвів трох верблюдів на бік, але обі панни не довго відпочивали.

Коли побачили, що батько здрімав ся, пішли в долину понад потічком.

Слуга, задивившись на свойого пана, також почав храпіти.

Обі панни йшли весело розмавляючи й не спостереглись навіть, як відійшли від річки й зайшли у ліс.

Оповідали свої пригоди й вражіня з подорожі й так заняли ся розмовою, що й не спамятались коли сонце зайшло й сутінь землю оповила.

Аж коли вже дальше годі було йти, вони обі доперва спостерегли як вже темно стало!

Вернули ся ,але тепер не могли вже віднайти дороги.

Єгипетська темрява кругом їх обняла. Що-ж тепер почати? Обі панночки на смерть перелякались.

Постановили розлучитись; кожда мала піти в иншому напрямі, шукаючи дороги до річки, а котра скорше її знайде, мала закликати другу.

Одна пішла на право, друга на ліво й за хвилю одна другу стратила з очий.

Нараз причуло ся Американочці, що десь поблизько чує якийсь людський голос.

Коли не помилилась, то ратунок певний!...

Заперши дух в собі, почала надслухувати. Крикнула з радости, бо виразно тепер зачула відгомін людських голосів.

Хотіла вже кликати о поміч, коли се почула побіч себе тріск галузя.

Наче з під землї виросли перед нею якісь темні постаті.

Ще зі страху не була в силї прийти до себе, як хтось закинув її на голову плащ, овинув і взявши на руки дальше пішов із нею.

В смертельній трівозї хотіла боронити ся, але була так тісно плащем овита, що й рушитись не була в силї.

— Тату, тату, ратуйте! — крикнула й зімлїла.

— — — — — — — — — —

Після півгодинної може їзди Блюм та Гартман доїхали до ліску, що доходив аж до жерела. Їдучи, все розглядались по дорозї чи що підозрілого не побачуть. Але

дорога була тиха й самітна.

Надіялись доїхати до жерела, поки ще Араби могли що злого подорожним заподіяти.

Нараз Блюм спинив ся, несупокійно надслухуючи.

І Гартман зачув якийсь шелест. Видно, були близько коло тих, що за ними шукали.

Нарешті виразно почули хід й заглянули виходячого із ліса Бедуїна, що неоглядаючись зовсім позад себе, скоро йшов вперед.

Блюм сейчас зіскочив з коня й подавши уздечку другому, сказав тихо:

— Пожди тут на мене! Незабаром верну!

В слідуючій хвилї пропав в темряві.

На палцях та з крісом в руках помчав Роберт за Бедуїном, оглядаючись все позад себе, щоб другі Араби не заскочили його з заду.

Захмарене небо випогодило ся й ясний місяць освітив дорогу.

Нараз Блюм спинив ся — пізнав, що його підозрінє справдилось.

Недалеко, на яких 50 ступінїв від себе, побачив лежачих верблюдів, спутаного слугу а троха дальше самого Американця, перед котрим стояв Бедуїн з ножем в руцї й його кишенї перетрясав.

Було ясним, що йому лиш о гроші ходило, бо инакше бувби старця прямо ножем пробив.

Блюм наближив ся осторожно й підняв свій кріс. Коли се нараз затріщало сухе галузє під його ногами.

Чуйне ухо Бедуїна зачуло се. Відвернув ся — а в той же самий час гукнув вистріл.

Проймаючий крик впевнив цигана, що добре поцїлив. Добіг скоро до того місця — але Араб пропав десь нагло.

Відвернув голову й се виратувало його!

Дикий проклін вихопив ся із Блюмових уст, коли побачив, що Бедуїн йому вихопив ся.

Приступив скоро до застрашеного Американця й живо спитав:

— Де ваша дочка, пане?

Доперва тепер старець запримітив, що обох дївчат не було коло нього й він проймаючим голосом скричав:

— Меґі! Меґі! — надармо кричав за своєю дочкою,

— Скоро, скоро! — натискав Блюм. — Скажіть куди вони пішли!

— Не знаю! — вибовтав старець. — Я заснув, а коли пробудив ся побачив того рабівника перед собою!

— Меґі! Меґі! Дитино моя! — кликав в розпуці.

Роберт приступив до послугача й розтяв йому пута.

— Поможи свойому панови! — приказав. — Іду шукати дівчат і — або сюди верну, або стрінемо ся в таборі!

Побіг скоро й незабаром вернув до Гартмана. Розповів йому, що зайшло й так дальше правив:

— Се певне, що він був не одинокий! Може инші знов дівчат половили? Я вертаю на рівнину, а ти, Гартман, вважай на старого!

— Що думаєш, Блюм? — спитав той, не розуміючи гаразд о що товаришеви ходить. — Що хочеш зробити?

— Думаю, що коли вони зловили дівчат, то схотять від старого Американця за них богато гроший, витиснути. Поїду тепер на рівнину. Коли їх там побачу, то постараю ся, щоб їм жертву видерти із рук!

Скочив на коня й пропав між деревами.

Після короткого часу доїхав до рівнини, яка ще купалась у світлї місяця.

Станув й оком обняв цїлу площу. Нїгде однак нї слїду по Бедуїнах не було. Чи-ж би помилив ся?

Так пройшло може з пять хвиль.

Нараз почув якийсь шелест десь із віддалї; повівши оком в округ, побачив якусь чорну точку, якої передом не запримітив.

Щось йому мигнуло перед очима. О яких 50 ступінів від нього лежав хтось на землї. Блюмови здавало ся, що бачить дуло кріса.

В туж мить підняв свій кріс, приложив до ока, але куля тамтого випередила його.

Гукнув стріл — і Блюм впав з коня на землю.

По рівнинї прогнались на бистрих конях Бедуїни. Попереджав їх плечистий та високий мущина, тримаючи перед собою овиту плащем Американку, Меґі Гортон.

Блюм, значить, таки не помилив ся.

РОЗДІЛ LXXXIV.

ЛЮБОВ ДО ГРОБОВОЇ ДОШКИ.

—Помочі, милосерний Боже! Помочі!

Тільки що сей страшний крик проніс ся по довгих циркових проходах, повибігали люди із стайнів та з ґардероб з застрашеними лицями.

Ніхто не знав, хто кликав! Ніхто навіть не прочував, що стало ся. Мусіло однак щось страшного зайти!

Десять ступінів від входу до місця, де були поміщені клітки з дикими звірятами, сиділа на підлозї скорчена стать жіноча, з смертельно блідим та скривленим зі страху лицем, а тілом її проходили сильні дрощі.

Страшний жах пробивав ся із блудних її очий а з отворених уст ні звуку більше не була в силї добути.

Нарештї о стільки прийшла до себе, що могла, вказати рукою на двері, вибовтавши:

— Там — там в серединї — пантера!

Стоячі тут при нїй люди мимохіть відступили ся. Ніхто ще не знав, що саме стало ся, всї однак прочували нещасте.

— Поможіть йому! Він згине! — вихопило ся з уст перестрашеної жінки.

Кількох з присутних поступило відважно вперед, коли се нараз втворили ся двері.

На порозї станула висока жінка, о смертельно блїдому лици. Була се Мис Нелі — королева пантер і тигрів.

Повела очима по присутних. Коли се доглянула скорчену на землї жінку й очий від ньої не була в силї відорвати. Вхопила ся нервово з боку стоячого воза — в очах її почорніло — не могла втримати ся на ногах.

— Ради Бога, Мис Нелі, що стало ся? — спитав один із стаєнних.

Се питанє вирвало артистку з одубіня.

Випрямила ся звільна й крикнула коротко:

— Джон! — й відступила в бік.

Присутним було того досить!

В калюжі крови лежав перед ними той, що його імя тільки що почули, без руху та з замкненими очима!

З клітки дав ся чути дикий рев роз'юшених звірят.

Один погляд вистав, щоб переконатись, що для нього не було вже ратунку.

Його грудь була подерта, а решта тіла скровавлена. Прямо дивним було, що він ще дихав.

Ніхто з присутних не знав, як прийшло до того нещастя, а ся одна, що моглаб розвязати загадку, смертельно бліда опирала ся об стіну, блудними очима вдививши́сь в лице помираючого.

Джон підслухав розмову мис Нелі із Вайтлендом, як також порозуміне артиста з панною Єленою.

Із свойого закутка не міг однак добачити, як Нелі підсунула ся до клітки, де заперті були пантери й втворила двері. Вихилившись, доглянув її коли вже до своєї ґардероби втікала.

Першою думкою його було, що вона підслухувала розмову Вайтленда з Єленою, спонукана до того заздрістю, але слідуюча зараз хвиля цілу правду перед ним відкрила.

Він знав, що Вайтленд відійшов, щоб переконати ся чи Леопарді вже вернув та що Єлена тут на нього чекала.

Нараз побачив, що велика пантера чогось то заворушила ся й немов до нападу присіла. Знаючи звичаї звірят, бачив, що вона до чогось незвичайного лагодить ся.

Не мав часу застановлятись над тим, бо в ту-ж мить дика звірюка вискочила й опинилась у проході.

Двері з клітки, значить, були втворені!

Тепер вже знав звідки то Нелі крадьком втікала до своєї ґардероби. Нещастє було неминуче!

— Донно Долетті — пантера! — крикнув в голос, не знаючи, що самий робить.

Розюшена звірюка скочила вже до Єлени, коли наполохана криком Джона спинила ся.

Він скоро вхопив лежачий на землї батіг, в надії, що звіря сполошить ся й верне у свою клітку.

Але помилив ся!

НОВІ КНИЖКИ НА ДОВГІ ВЕЧЕРІ

Всесильний доляр.	.50
Енеїда — Ів. Котляревського. Богато ілюстроване видане на гарному папері	$2.00
Основи суспільности	$2.00
Проклятий рід Габсбурґів	$2.00
Манівцями	.50
Дель Сарто	.45
Змагання	$1.50
Борислав сміэть ся	$1.50
Як Юра Шикманюк брив Черемош	.75
Зівяле листє	.45
Із днів журби	.60
Великий шум	.75
Пропащий світ	$1.25
Голод	.75
Козаки, Толстого	.75
Чародійна скрипка	.60
Акорди	$1.75
Порадник лікарський	$2.00
Сурма, співаник	.50
Укр. анг. словарець	$1.50
Як писати листи	.75
Народня Культура	.75
Композитор	.75
Мальва	.60
Грач	.45
Фата морґана	,90
Буденне життя	.90
Україні	.60
Підземна Росія	$1.25
Пригоди Томи Сээра	.90
Серед степів	.90
Лихі люди	.60
Змора	.75
Хвилини	.30
Битва	.25
Природа	.25
Семпер тіро	.75
Кара	.75
Хитрий Панько	.75
Лихий попутав	.15
Дорога	.40
Рубають ліс	$2.00
Причепа	$2.00
Танець тіней	$2.00
При битій дорозі	.85

При більших замовленях 10 процент опусту. — Пишіть на адресу:

KNYHARNIA PASICHNIAKA

216 DUFFERIN AVE. WINNIPEG, MAN.

51-ий СПИТОК СЬОГО ВЕЛИКОЇ ПОВІСТИ ВИЙДЕ З ДРУКУ ДНЯ 21-го ГРУДНЯ 1923 р.